

BOEKBESPREKING

door Wim Neevel

Kristallnacht en Kamp Westerbork; Klaas de Jong; Uitgeverij Toetssteen 2017; verkrijgbaar als soft- en hardcover v.a. € 14,95

Klaas de Jong concludeert na bestudering van digitale krantenarchieven van de Koninklijke Bibliotheek dat de gemiddelde Nederlander vóór 1940 al heel veel wist over het lot van de Joden in het Derde Rijk. Zowel de neutrale als christelijke en socialistische kranten schreven over de rassenwetten van Neurenberg in 1935 en over de Joodse vluchtelingen na de annexatie van Oostenrijk en vooral na de Kristallnacht. De regering zweeg en de kerkleiders protesteerden niet.

Op 11 september 2017 overhandigde de auteur in het Haagse perscentrum Nieuwspoor zijn nieuwe boek aan opperrabbin Binyomin Jacobs. “We kunnen van dit boek leren” zei Jacobs nadat hij had vastgesteld dat het heel belangrijk is dat die onderbelichte vooroorlogse geschiedenis nu in een boek beschikbaar is. “Doemdenken is verkeerd, maar we moeten de bedreigingen wel onder ogen zien en tijdig maatregelen nemen.”

Kristallnacht en Kamp Westerbork is een goed geschreven boek met ook ontroerende geschiedenissen van hulp aan Joden. Een voorbeeld van

iemand die vanuit persoonlijke overtuiging in actie kwam was burgemeester Hendrik Jan Verbeek van het grensdorp Dinxperlo, mijn geboortedorp. Verbeek negeerde de directieven van de minister van Justitie en na de Kristallnacht gaf hij Joodse vluchtelingen een verblijfsvergunning omdat hij beseftte dat deze mensen in levensgevaar waren. Verbeek werd oneervol ontslagen en kreeg pas in 1990, lang na zijn overlijden in 1946, eerherstel van onze staat. Klaas de Jong sluit dit hoofdstukje af met de woorden:

Verbeek maakte de bevrijding nog wel mee. In Dinxperlo werd hard gevochten. Het Britse leger vuurde een groot aantal granaten af om de Duitse soldaten te verjagen. Bij de door deze granaten getroffen gebouwen hoorde ook de synagoge. [...] En wat zal hij gedacht hebben toen bekend werd dat 43 Joden uit Dinxperlo in de vernietigingskampen werden omgebracht? Waren er mensen bij die hij aan een verblijfsvergunning had geholpen? [...]

Burgemeester Verbeek